

*Ledande experter
för en levande värld.*

Fågelinventering
Linjetaxering av fåglar längs Mölnadalsån vid
Almedals fabriker
Göteborgs stad

Titel: Linjetaxering av fåglar längs Mölnälsån vid Almedals fabriker

Version: 1

Datum: 2023-12-18

Uppdragsgivare: Göteborgs stad, exploateringsförvaltningen

Uppdragsnummer: 2055-04

Dokumentnamn: 2055-04_PM_Fågelinventering_Almedal_ver1

Rapport genomförd av: Filip Myllyaho, EnviroPlanning AB

Rapport granskad av: Tim Hipkiss, EnviroPlanning AB

Rapport verifierad av: Amanda Gudmundson, EnviroPlanning AB

Bilder: EnviroPlanning

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
2	Metodik	2
2.1	Fältinventering.....	2
2.2	Naturvårdsklassade fåglar	2
2.3	Tidigare artobservationer	3
3	Resultat.....	5
4	Slutsats.....	7
5	Referenser	8

1 Inledning

Göteborg stad planerar att ansöka om tillstånd för att utföra flera olika åtgärder längs Mölndalsån vid Almedals fabriker. Inför detta krävs olika typer av inventeringar och utredningar som underlag för att bedöma åtgärdernas påverkan på naturmiljön med mera.

I samband med detta har EnviroPlanning AB på uppdrag av Göteborg stad genomfört en inventering av fågelfaunan kring Mölndalsån i anslutning till det berörda området. Inventeringen skedde genom en linjetaxering vid två tillfällen, 28 april och 1 juni 2023.

2 Metodik

2.1 Fältinventering

Metoden som använts kallas linjetaxering och följer i stora drag tillvägagångssätten för Svensk häckfågeltaxering (Naturvårdsverket, 2016).

Inventeringen genomfördes längs en linje som sträckte sig över bägge delar av Mölndalsån. Denna linje hade på förhand placerats ut digitalt för att täcka in hela området.

Metoden bygger på att man långsamt vandrar längs linjerna och noterar alla sedda och hörda fåglar (så länge dessa bedöms vara inom det aktuella utredningsområdet). Under själva räkningen noterades alla fåglar som sågs eller hördes med artnamn, antal individer på samma observationsplats och beteende/aktivitet (exempelvis sång, bobygge eller födosök).

Dubbelräkning av samma individer undveks så långt det var möjligt. Till exempel, om inventeraren bedömde att det var samma fågel som hörts eller setts, (typiskt för gök eller andra fåglar som hörs över stora avstånd) så räknades fågeln endast på den första platsen den observerades.

Hörda och sedda fåglar registrerades i mobilapplikationen QFIELD (OPENGIS.ch GmbH, 2021).

Den bästa tiden under året för att inventera sjungande fåglar är i början av häckningssäsongen, mellan april och juni. Inventeringen genomfördes vid klart till mulet och stilla väder vid två tillfällen varav en i slutet av april och en i början av juni kl. 04.00 - 09.00 (tabell 1).

Tabell 1. Tabellen visar väderförhållandena i Almedal vid inventeringstillfällena.

Datum	Väder	Temperatur (°C)
2023-04-28	Klart	5
2023-06-01	Klart	13

2.2 Naturvårdsklassade fåglar

Samtliga av Sveriges naturligt förekommande fågelarter är fridlysta enligt 4 § artskyddsförordningen vilket innebär att man avsiktligt inte får döda, skada eller fånga fåglarna. Detta gäller även deras ägg och bon. Vidare får man heller inte skada eller förstöra fåglarnas fortplantningsområden eller viloplatser.

Även om alla fågelarter omfattas av en grundläggande fridlysning finns ett antal arter som på olika sätt klassas som särskilda naturvårdsarter. I denna rapport klassas rödlistade arter (med undantag för arter som trots rödlistning kan anses triviala, exempelvis kråka och fiskmå) och arter som förekommer i fågeldirektivets första bilaga som naturvårdsarter.

Artskyddsförordningen bilaga 1

Fågelarter med markeringen B i bilaga 1 till Artskyddsförordningen har enligt fågeldirektivet eller art- och habitatdirektivet ett sådant unionsintresse att särskilda skyddsområden (fågeldirektivet) eller bevarandeområden (art- och habitatdirektivet) behöver utses. Av Sveriges ca 350 arter är 67 arter listade i bilaga 1. Även fåglar som regelbundet rastar i betydande antal ingår i denna bilaga. Arter som är listade i bilagan markeras med B i denna rapport.

Rödlistan

Rödlistan (SLU Artdatabanken, 2020) är en redovisning av arters risk att dö ut från ett område (Gärdenfors 2015). De arter som uppfyller kriterierna för någon av kategorierna Nationellt utdöd (RE), Akut hotad (CR), Starkt hotad (EN), Sårbar (VU), Nära hotad (NT) eller Kunskapsbrist (DD) benämns rödlistade. De rödlistade arter som kategoriseras som CR, EN eller VU benämns hotade. Kategorin Kunskapsbrist omfattar arter där kunskapen är så begränsad att de inte kan placeras i någon kategori. Rödlistan baseras på de internationellt vedertagna kriterierna från Internationella Naturvårdsunionen (IUCN).

2.3 Tidigare artobservationer

Information om tidigare fågelobservationer eftersöktes från SLU Artdatabankens hemsida Artportalen. Följande filter användes för att avgränsa sökningen:

- Tidsperiod: 2000–2023 (23 års data)
- Avgränsad sökyta motsvarande aktuell del av Mölndalsån
- Naturvårdsfåglar (rödlistade och fåglar som finns med i Fågeldirektivets bilaga 1)

Det finns två rapporteringslokaler som täcker in området kring Mölndalsån. En huvudlokal (Almedal) med en noggrannhet på 292 m och en dellokal (Mölndalsån) med en noggrannhet på 151 m (figur 1).

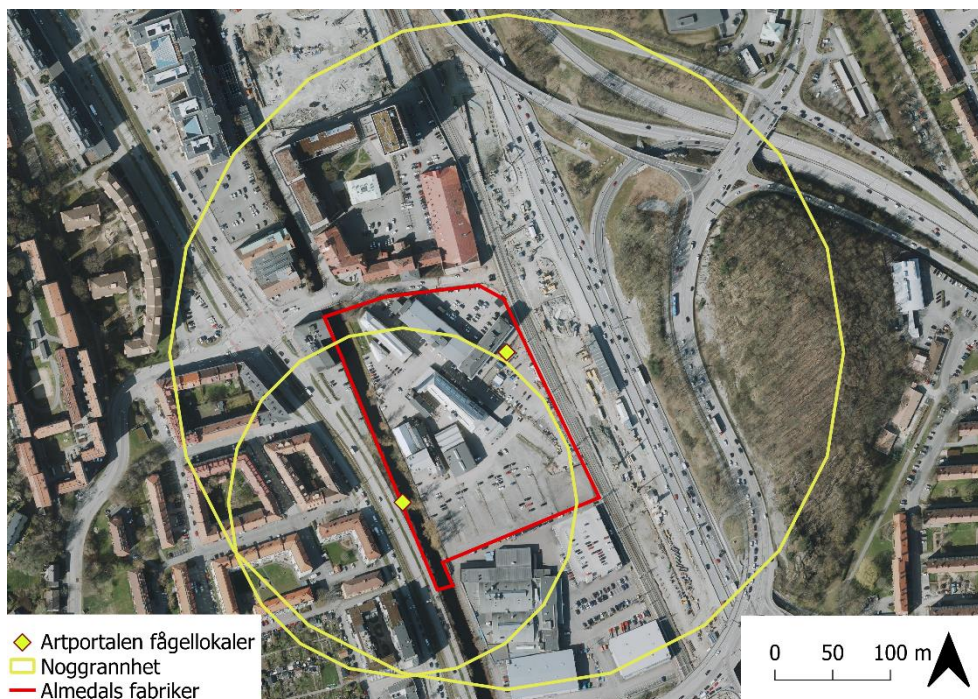
Inom dellokalen har 15 naturvårdsfåglar observerats inom tidsperioden och ytterligare sju naturvårdsfåglar har observerats inom huvudlokalen (tabell 2).

Flera av dessa arter är rovfåglar och troligtvis förbiflygande.

Noggrannhetsradien för dessa punkter är stora och därmed går det inte att fastslå eller utesluta att de observerade arterna är vanligt förekommande inom området.

Tabell 2 Tabellen visar de naturvårdsfåglar som påträffats i närområdet mellan åren 2000–2023.
Data inhämtat från Artportalen.

Fågelarter	Rödlistning	Lokalnamn
Björktrast	NT	Mölnbalsån
Drillsnäppa	NT	Mölnbalsån
Duvhök	NT	Mölnbalsån
Fiskgjuse		Almedal
Fiskmås	NT	Mölnbalsån
Fjällvråk	NT	Mölnbalsån
Gråtrut	NT	Mölnbalsån
Grönfink	EN	Mölnbalsån
Gulspurv	NT	Almedal
Havsörn	NT	Mölnbalsån
Kricka	VU	Almedal
Kråka	NT	Mölnbalsån
Pilgrimsfalk	NT	Mölnbalsån
Röd glada		Almedal
Smådopping	NT	Mölnbalsån
Spillkråka	NT	Almedal
Stare	VU	Mölnbalsån
Strandskata	NT	Mölnbalsån
Svart rödstjärt	NT	Almedal
Sångsvan		Mölnbalsån
Tornseglare	EN	Almedal
Ärtsångare	NT	Mölnbalsån

Figur 1. Kartan visar Artportalens fågellokaler och deras noggrannhetsradie.

3 Resultat

Området hyser vissa biotopkvaliteter för småfåglar med flertalet träd och buskar på bägge sidor Mölndalsån. Mölndalsvägen löper längs västra delen av ån där två spårvagnslinjer trafikerar vägen regelbundet.

Totalt observerades 13 arter inom utredningsområdet – av dessa är två rödlistade (figur 2, tabell 3). Inga arter som återfinns på fågeldirektivets första bilaga noterades.

Ett flertal arter (måsar, kråkfåglar m.fl.) har observerats flygandes över utredningsområdet. Dessa är svåra att tillskriva ett specifikt område och tas därför inte heller med i kartan över observerade arter om de inte varit stationära.

In- och utflyg av blåmes noterades vid en ventil vid en fastighet i området (figur 2, punkt för blåmes). Sång noterades av blåmes och talgoxe, dock endast vid första besöket

Figur 2. Redovisning av noterade arter runt Mölndalsån.

Tabell 3. Tabell över samtliga fågelobservationer runt Mölndalsån sorterat efter rödlistning (LC och NT).

Fågelarter	Antal, besök 1	Antal, besök 2
Livskraftig - LC		
Blåmes	6	3
Gräsand	4	1
Gråsparv		3
Knipa		2
Koltrast	2	1
Pilfink	1	1
Ringduva	2	
Sädesärla	2	1
Skata	1	1
Talgoxe	2	
Tamduva	1	1
Nära hotad - NT		
Björktrast		1
Fiskmås	1	1

4 Slutsats

Utifrån resultatet av inventeringen kunde ett revir fastslås av blåmes. Resterande arter hade inga upprepade revirhävdande beteenden under de två besöken. Blåmesens bo tros vara i en byggnad i området. Födosöksbeteenden från blåmes noterades vid de större träden på östra sidan Mölndalsån.

Talgoxens sång hördes endast vid första besöket.

Inga andra arter visade beteenden för revir. Däremot upptäcktes under inventeringen att det tätbevuxna området i sydväst fungerade som skydd för småfåglar som pilfink och gråsparv.

Området hyser flertalet större träd, varav ett hålträd, som kan fungera som födosökslokaler och boplatser för en mängd olika fågelarter och bör bevaras i högsta möjliga mån.

Eventuella trädfällningar bör undvikas under fåglarnas häckningsperiod (1 april – 31 juli).

5 Referenser

- Naturvårdsverket. (2016). Hämtat från Naturvårdsverket:
<https://www.naturvardsverket.se/upload/miljoarbete-i-samhället/miljoarbete-i-sverige/miljoovervakning/faglar-linjetax-o-punkt-linje-utypv-20160321.pdf>
- OPENGIS.ch GmbH. (2021). Hämtat från QFIELD: <https://qfield.org/>
- QGIS. (2021). Hämtat från QGIS: <https://www.qgis.org/en/site/>
- SLU Artdatabanken. (2020). *Rödlistade arter i Sverige 2020*. Uppsala: SLU.